

Inkerinsuomalaisen lähtösatamassa Paldiskissa

Teksti ja kuvat: Anniina Ljokkoi ja Vladimir Vari

Luoteis-Virossa on muutama paikka, jotka kuuluvat erottamattomasti inkerinsuomalaisen kansan vaiheisiin. Siellä satojen kilometrin päässä inkeriläiskylistä lepää yli tuhat sodan uhria, jotka kuljetettiin vuosina 1943–44 Inkerinmaalta karanteenileireille Pölkkyulan ja Paldiskin alueille. Ankean neuvostomenneisyyden rinnalla seutu tarjoaa kauniita merenrantoja lomalaisille.

Maa kumpuilee Pölkkyulan aukiolla: sinne on haudattu satoja pakolaisleirillä menehtyneitä inkerinsuomalaisia. Aurinkoisena päivänä paikka sopisi piknikin pitämiseen, mutta jotkut kävijät kertovat sen aiheuttavan vilunväristyksiä. Paikalle on pystytetty vuonna 1988 muistomerkki "menehtyneille neuvostokansalaisille" ja vuonna 2004 uusi, Suomen suurlähetystön muistomerkki inkerinsuomalaisille. Täällä pidetään vuosittain hartaushetki uhrien muistolle.

Pölkkyulan aukion reunalla olevalle haudalle ilmestyi vuosi sitten suomeksi kirjoitetut muistotekstit menehtyneille sukulaisille. Tekstien tuojat voivat halutessaan ottaa yhteyttä Inkerin toimitukseen.

Inkerinsuomalaisen hautapaikan lisäksi seudun historiallisia nähtävyyksiä ovat juutalaisille pystytetyt muistomerkit Klooga-tien varrella Kloogassa sekä ruohottunut ydinohjuksen laukaisusiilo Leetsen moision vieressä, tuulivoimalat Kadaka-tien varrella ja mereen sortunut rantapengermä Majaka-tien varrella Paldiskissa.

Vuosina 1943–44 Suomeen kuljetetut inkerinsuomalaiset lastattiin laivaan Paldiskin satamasta. Luoteis-Viron tunnetuimmat hiekkarannat ovat Paldiskin niemen toisella kyljellä, Kloogarannassa.

Paldiskin maantien varrella on jäljellä muutama parakki karanteenileiristä, jolla inkerinsuomalaiset viettivät viikkoja, jotkut kuukausiakin, odottamassa siirtoa laivalla Suomeen. Parakit oli rakennettu vuonna 1940 Puna-armeijan tarpeisiin.

26.5. Hartaushetki Pölkkyulassa inkerinsuomalaisen hautapaikalla klo 13. Sen jälkeen käynti Paldiskissa ortodoksisella hautausmaalla ja kukkien laskeminen inkerinsuomalaisen muistomerkille. Tallinnan suomalaisen seurakunnan bussikuljetus ilmoittautuneille. Lisätiedot Tallinnan suomalaisesta seurakunnasta.

Seudun virolainen paikallisopas Ilmar Laherand. Nuorukaisena juutalaisleirin kauhuja nähnyt Ilmar menetti sodan jälkeen lapsuudenkotinsa, mutta onnistui taistelemaan tontin itselleen Viron palautettua itsenäisyytensä.

Erilaiset historiankäsitkset törmäävät toisiinsa Paldiskin ortodoksisella hautausmaalla. Hautausmaan junaradan puoleiseen pätyyn on haudattu inkerinsuomalaisia ja heille on pystytetty kaksi muistomerkkiä. Kaikki eivät hyväksy toisen muistomerkin tekstiä, joka väittää inkeriläisten kuolleen "fasismin uhreina".

Inkeriläisnäyttely Aleksanterin kirkossa.

Kuva: W. Kokko

Narvan Inkeri-seuran aktiiveja Mikaelin kirkon edessä: Helle Kuldsepp, Szilárd Tóth, Tatjana Belan ja Margarita Kressova.

Kuva: W. Kokko

Inkerinmaan rajalla Narvassa

Inkerinmaan länsiraja piirretään usein Narvajoelle, vaikka myös nykyisen Viron puolella on ollut muutama inkeriläiskylä. Wladimir Kokko vieraili toukokuussa Narvassa ja tutustui paikallisiin inkerinsuomalaisiin.

Minulla oli kunnia vierailla Viron rajakaupungissa paikallisen Inkeri-seuran kutsusta. Narvassa on vain alle 500 inkerinsuomalaista, mutta lähes kaikilla heillä on juuret Länsi-Inkerissä. Neuvostoaikana Länsi-Inkerin vetovoimakeskuksena oli juuri Narva, sillä Leningradiin oli liian pitkä matka.

Osallistuin aamulla jumalanpalvelukseen pienessä Mikaelin kirkossa. Pastori **Pasi Hujanen** piti saarnan suomen kielellä ja pastori **Vladimir Batuhin** tulkki sen venäjäksi. Se on ymmärrettävää, sillä noin 90 prosenttia Narvan asukkaista pitää venäjää äidinkielenään. Päivä jatkui kirkossa Suomen kielen päivän merkeissä. Pastori Hujanen kertoi suomen kirjakielen isästä Mikael Agricola, seurakunnan kuoro lauloi suomeksi, **Wladimir Kokko** piti puheen nykysuomalaisuudesta Inkerissä ja vierasmusiikkiyhtye Inkerin Tuutarista päätti ohjelman. Tilaisuus oli jatkoa Agricolan päivänä pidetyille suomen kielen konferenssille. Sen järjestäjänä oli Narvassa asuva fennougristi, viroa ja suomea puhuva unkarilainen **Szilárd Tóth**.

Szilárd Tóthin ja Inkeri-seuran puheenjohtajan **Helle Kuldseppin** opastamana kävin lauantaina myös mahtavassa Aleksanterin kirkossa. Sen korkean tapulitornin neljännessä kerroksessa on pienehkö inkeriläismuseo. Aika hyvä esimerkki siitä, mihin pienikin inkeriläisjärjestö pystyy.

Wladimir Kokko